

Pisci na mreži: Ana Jurišić

– izbor iz zbirke pjesama *Harikla*

Netko je morao

Netko se morao razliti po travnjaku, utažiti
Žeđ pticama, netko je morao biti zelen,
Podloga od koje će se otisnuti dva bora i
Visoko izrasti, biti pogled na živici, na izraslim
Gipkim travama, netko je morao ostati
Poklopljen pod gomilom što se sručila, pasti
Dok su drugi na nogama, ispratiti ono što je
Nestalo u sjenama drvoreda, netko je morao
Pustiti da zvono, ono najviše, što ostane zadnje
Od zvonjave, udara u njegovo zeleno srce:
Din – din – din – din...

Na terasi

Iz noći iznosim na balkon stotinu izglođanih
Navoja, stijenke što se bolno ljušte i osipaju,
Pucketanje rasušenog drveta, sjećanje na bolest
I bolest bez sjećanja,

Noćna je plovidba

Bešumno završila na terasi ovog lječilišta,
Pojašnjenja neće biti, šteta je neutvrdiva
I ništa se ne može prognozirati

Osim dana:

On će biti prelijep, nesavršen i bijel, četiri će
Padobranca tiho visjeti ispod neba, kontinentalni
Će susjedi na drugim balkonima stajati iza prostrtog
Veša, tjerati golubove, mislit će: parkiralište, mislit
Će: livada

Ne moram se nagnuti preko ograde da bih vidjela:

Dolje je more, mi smo opkoljeni; spuštam šalicu na sivi
Lim ograde, nesigurno sjedam, utišam se i –
Zapljuskuje!

Unatrag

I evo nas nad kariranim stolnjakom, ti
U roza jakni, ja u perlama
Evo nas nad tjesteninom i
Štapićima, jedino smo na terasi što vrijedi
Spašavati, ali

I evo me u crnoj haljini, skinula sam
Japanke, evo me s prstima ljepljivim
Od kolofonija, uzimam novu kutiju od
Violine spremna da te odvedem kući, da sve
Započnem, ali

I evo te imaš osam godina, opet si
Ona ljuta djevojčica, evo te naslonjene na
Ogradu susjedova dvorišta, uzimaš
Zračnicu, nišaniš
I pucaš.

Zima

Zima zabija ledene prste duboko, utiskuje sjeme,
Vrijeme je čekanja, golotinje, neznanja,
Nepoznato vrijeme u krevetu,
Meni od straha trnu zubi, skupljam proklijale ostatke
Đumbira, mrkvi, slatkog krumpira,
Držim do pola u vodi, redam na polici, sadim,
Pratim gladnim očima samo da se uvjerim
Da nešto još može rasti,
Da nešto može,
Da je moguće.

Drugo mišljenje

Primarijus i ja plitko dišemo. On malo pita i
Puno govori. Ubrzava o egzistencijalizmu,
Pop-kulturi, zenu, glazbi, krizi srednjih
Godina – dva smo balona što se polako dižu
U zrak, on prvi, ja za njim, najprije napuštamo
Noge, pa utrobe, pluća, izlijevamo se prema
Gore, u glave pa još više i napokon ostajemo
Bez zraka u tim visinama.

On ne primjećuje, ja šutim, promatram svjetlost
Što rebrasto probija kroz rolete, kotrljam izgrizenu
Olovku po stolu, tiho bacam sidra.

S ovim je razgovorom gotovo sve u redu, osim
Scenografije i dijagnoze: primarijus dobro izgleda
U bijelom i kunem se, mogla bih se oporaviti na licu
Mjesta, kad bih se još mogla sjetiti
Tog života i te žene koja mu neće uzeti za zlo
Ni monolog ni pogrešku, koja će duboko
Izdahnuti, odbiti terapiju, pozvati ga
Na piće.

Moje babe

Moje dvije babe smrt nije nimalo promijenila.

Jedna u sandalama na punu petu, isfenirana, pere
Stubišta, mete podove radnji, mašta o kraljevskoj
Obitelji, odjeći, manirima,
Ta moja baba iz sirotišta, iz Gimnazije na Sušaku
S trojicom braće poginulim u partizanima i dvjema
Izgubljenim sestrama,
Ona živi u veš-kuhinjama, s djetetom, bez muža,
Obilježena, s ogrlicom od koralja, crvenim
Ružem i umjetnim zubima.

Druga sriče velika slova u Glasu Koncila, drži krunicu
Među prljavim prstima, skriva hranu, bodulica,
Udana, udovičena, zapečaćena,
S dvije tanke ukosnice ispod crne
Marama, ona spava u podne u hladu pored kuće
Na stepenicama,
Sanja mlađeg brata u Australiji, brani kuću i
Vrtal, zaliva u predvečerje, vadi mladi krumpir što će
Sutra prodati na pijaci.

Harikla

Ležiš dok ti zima polagano briše sjećanja,

Postaješ Harikla – ni planetoid ni komet,

S dva prstena zaleđene vode zaostala

Iz nekog davnog svemirskog sudara,

Postaješ vodena nimfa – ona koja istrajava,

Porodilja onih što ozdravljaju i onih što umiru,

Tihi svjedok nevidljivih tranzicija,

Postaješ odraz, posuda u koju se kroz prozor

Ulijevaju vrhovi zgrada i prazno zimsko nebo

Što sjaji iznad njih.

Sve što mi ne pripada

Ponedjeljak. Nekoliko minuta prije 7 moj se radnik
Ponovo uspinje visoko prema osunčanoj kabini
Dizalice. Zastaje kratko na polovici uspona, pa nastavlja.
Na vrhu napravi nekoliko koraka po platou, ulazi u kabinu
I pokreće mehanizam – razmješta terete po gradilištu.

Ja satima ležim, puštam da prolazi sve što može proći
Unutar dva okvira – prozora i kreveta, da se pojavljuje i
Nestaje: snop metalnih greda, velika bijela kocka od
Oblačasto laganog stiropora, ružičasta traka jutarnjeg
Svjetla na posteljini što brzo nestaje, ptica koja proleti
U kadru prozorskog okna na najboljem komadu neba.

Unutar dva okvira koji omeđuju sve što nemam i sve što mi
Ne pripada, usavršavam se u gubicima, u odsutnosti kretanja
Ja – skakač odgurujem se snažnim nogama, u proljeće
Što je započelo, ali ne u stanu, u neobećan sjaj, u prazninu.

Nedohvatljiva

Ona se više ne vraća u te pljesnive veš-kuhinje,
U hladne ruke stranaca,
U sram, siromaštvo kopileta,
Niti će više biti slana da potajice pobaci u nekoj selendri,
Ili ostavljena u podrumskim garsonijerama kao igračka
Predatora.

Više se ne vraća u kavez tijela koji je napustila,
Od kojega se svakim udarcem sve više udaljava.

Ona će ih izbiti iz tih mekih mesa, spasiti se opet i opet,
Mlatiti ih do krvi, utruća, pišanja,
Dok ne pritrče prestrašeni prolaznici,
Lajat će, grebati, gristi svoj put
Do pripadnosti, priznanja, do zaborava,
Batinama utjerati ljubav u kosti,
Zgaziti njihove slabosti, urlati dok ih tuku jači:
„Ubijte ih kad su glupače, kad se ne znaju braniti!“
Čupati ih za kosu i naginjati preko balkonske ograde,
Ako treba, ona će ih i baciti.

Ali više se ne vraća, više nije tu, nije ta,
Napokon samo srebrna zvijer, samo led, mašina,
Zubi, šake, pljuvačka,
Napokon veličanstvena, nedohvatljiva.

Vilma čita

Vilma čita.

Na njen profil pada svjetlo iz školskog staklenika, na kosu

Uredno uvijenu ispod brade, tamni ruž i ruke

Tek oslobođene tankih, damskih rukavica.

U tvojim ušima u drugoj klupi do prozora, još uvijek zvoni

Jučerašnja svađa susjeda u skloništu

Oko žičanih kreveta na rasklapanje,

A Vilma,

Naslonjena bokom na nastavničku klupu

Priziva tišinu, pa požudu, pobunu, sliku dobrovoljne propasti,

Skelu što prelazi Mekong i prebacuje te,

Na drugu obalu.

U učionici 8.c nastava je organizirana po napucima

Za djelovanje u ratnim uvjetima,

A Vilma

Otvora plave korice Kamenog spavača

I ti se, odmičući od prve pjesme,

Ne približavaš zadnjoj, nego propadaš

Sve dublje u jezik i Slova.

Kreću oklopni transporter, kamioni s oružjem i labudice

S tenkovima iz kasarne „Maršal Tito“,

Na starom televizoru u kutu uskoro će početi ratna TV-škola,

A Vilma

(lagano zaljulja meke nabore haljine, popravi šiške i)

Čita:

„I dan kao ode.

I ti se kao smiješiš!

I ništa te kao ne boli.“

Savršen dan

Nina Simone: Here comes the Sun, little darling, it's all right, it's all right.

U uvali dječjeg odmarališta dan se lijeno razmata i sve jednako i zlatno klizi pred vama: drveni stolovi s ispucanom bojom ispod tende, led što se brzo topi u pelinkovcu zajedno s pitanjima esencije i egzistencije, neobrijana lica, mokre kovrče, glasovi djece što se penju po ogromnim igračkama na napuhavanje, skližu se i padaju natrag u more. Ti si dovoljno mlada da hodaš oprezno, polako, jedva se pomičući, kao da je pad moguće izbjeći, on dovoljno star da juriša kao da je pad već tu, samo je pitanje koliko mu koraka na brzinu može ukrasti. Bila si u pravu – na tom ogromnom gumenom kolutu na napuhavanje bili ste u milosti svakog boga. Bio je u pravu – samo taj tren, samo tih nekoliko metara, sve je što se moglo ukrasti. Ali kakav je to tren bio, kakav gusti, zlatni tren: djeca, smijeh, prskanje i vas dvoje koji čitav dan savršeno padate.

Netko drugi

Na povratku kući, pred zgradom, odjednom – tvoja bivša učiteljica, još uvijek nasmijana, pričljiva, brza, kao ona mlada žena koja te, kad si imala dvanaest godina, odvela na tvoj prvi koncert. Sada živi tu, govori, u blizini, preko ceste, sama sa sinom s posebnim potrebama. Vruće je i bučno uz cestu pod crnolisnim šljivama. Razgovor prekidaš na brzinu, nespretno i udaljavaš se od nje, samoće, sina, sklanjaš u svježinu haustora. Prošlo je dvadeset i pet godina a tvoj tihi šok, zapanjenost brass-sekcijom, udaraljka, stihovima, ljepotom izvan razumijevanja, nepromijenjeno i tiho titra u polumraku ispred lifta. A slike nje ozarene, željne razgovora pred tvojim ulazom, do petog ćeš se kata već nekako otresti, dok usred tvog života neprimijećeno počinje rasti nesreća od koje će, za samo nekoliko godina, štiteći svoj lijepi život, bježati netko drugi.

Nije

Izlaziš polako iz parkirnog mjesta i ispred susjedne zgrade vidiš pjesnika čija je knjiga neko jutro u pretrpanom podrumskom laboratoriju bolnice, na plastičnoj plavoj stolici, okružena šalterima i vratima za urin, krv i pljuvačku, neprimjetno za tuđe oči, iz tvoga krila, pod neonskim svjetlima krvarila i cvala. Spustiš prozor i vikneš: „Hej, samo da ti kažem, rasturaš u Okrutnosti!“ On, vezujući nekakav drveni okvir na krov automobila, srdačno, mada te ne poznaje, odvrati: „Hvala! Ali gotovo je s poezijom!“ Smijete se, ti zatvarajući prozor i izlazeći s parkinga, on vraćajući se svojoj špagi i teretu, oboje znajući da nije.